INFORMAČNÝ SPRAVODAJCA OBČANOV MARGECIAN 2022 číslo 3

HLÁSNIK OBEC MARGECANY

KOŠICKÝ SAMOSPRÁVNY KRAJ

OBEC MARGECANY

Margecianske fajnoty

15. - 16. 10. 2022
Margecany

15. OKTÓBER 2022 (sobota)

VEĽKÁ SCÉNA
Košický samosprávny kraj

10:30 **Prezentácia festivalu**
11:00 **Vystúpenie detských folklórnych súborov** (DFS Jadlovček, DFS Margarétka, DSS Šafolka, DFS Maguráčik)
12:30 **Slávnostné otvorenie podujatia**
13:00 **Vystúpenie zahraničných súborov** (Srbsko, Lotyšsko, Taliansko a FS Magurák)
16:00 **Vyhodnotenie „najfajnejšej kuchni“**
16:30 **Vystúpenie FS Vranovčan**

MALÁ SCÉNA – Šariš Stan

10:30 **Prezentácia festivalu**
11:00 **ĽH zo zahraničia**
12:00 **Základná umelecká škola Smižany**
13:00 **Povýšenie členov DHZ Margecany**
13:30 **Košickí špivaci a ľudová rozprávačka Araňa**
14:50 **Vyhodnotenie detského kvízu o Hnileckej doline**
15:00 **ĽH Gregovci**
15:30 **Harmoňija hrala** (Zemplinskí heligonkári Patrik Lukáč, Heligonkári z Margecian, Heligonkári z Košíc)
16:30 **ĽH Gregovci**
17:00 **Basawell**

GASTRO SCÉNA
Medovníky z celého Slovenska

11:00 **Otvorenie – predstavenie medovnikárok**
11:30 **Prednáška rôznorodých cukrárskych techník**
12:00 **Ochutnávka medovníkového cesta a ukážka jednotlivých techník**
13:00 **Súťaž v zdobení medovníkov**
14:00 **Vyhodnotenie súťaže**
14:30 **Vyzdob si medovník**

16. OKTÓBER 2022 (nedeľa)

9:30 **Slávnostná svätá omša za účasti zahraničných súborov** (Kostol sv. Margity v Margecanoch)

VEĽKÁ SCÉNA
Košický samosprávny kraj

10:30 **Prezentácia festivalu**
11:00 **Slovak Tango**
12:00 **Tanečná skupina Outbreak Košice**
13:30 **Kandráčovci**
15:00 **FunnyFellows**
16:00 **Vyhodnotenie súťaže**
16:30 **Štefan Štec**

MALÁ SCÉNA
Šariš Stan

10:30 **Prezentácia festivalu**
11:00 **Dychovka Helcmanovce**
12:00 **Divadelné predstavenie Cililing**
13:00 **Funny Fellows**
14:00 **Kúzelná fyzika**
15:00 **Divadelné predstavenie Cililing**
16:00 **Robi-M**
17:00 **Kapela EXIT**

Zmena programu vyhradená

SPRIEVODNÉ AKCIE

10. – 14. 10. 2022
Kvíz žiakov „Čo vieš o Gelnickom okrese“

13. 10. 2022
Oslava úcty k starším
folklórny kultúrny program

14. 10. 2022
Škola tanca
19:00 | Veľký Folkmár, Školiteľ: Jozef Kozák, vyučujú sa: Tance z Kamienky a Bašistovská z Raslavíc

15. – 16. 10. 2022
Ulička remesiel
ukážka tradičného remesla

Atrakcie pre deti
skákacie atrakcie, kolotoče

Tvorivé dielne pre deti
maľovanie na tvár, tetovačka, zapletanie vrkočov, modelovanie balónov

Výhľad z vtáčej perspektívy
výhľad z vtáčej perspektívy na Margecany a široké okolie

Najfajnejšia kuchňa
vyhodnotenie najlepšie vyzdobeného stánku s najchutnejšou špecialitou a obsluhou

Výstava fotografií a krojov
40. výročie DFS Jadlovček a výstava krojov z Kojšova (Prístavba OÚ Margecany)

Detský relaxačný kútik pre najmenších
Čítanie rozprávok
Obecná knižnica | 13:00 – 15:00

Výstava auto budúcnosti
prehliadka áut s elektrickým pohonom

Vyhliadková jazda s SUV
smer Marica

Zážitkové šoférovanie s automobilom TESLA
okolie Margecian

Testovanie elektrických kolobežiek, skútrov a bicyklov ANTIK
detské ihrisko

Vyhliadkový autobus – vláčik
Národná a technická pamiatka Margeciansky tunel | Banícke múzeum Gelnica a Turzov | Múzeum Žakarovce a baňa v lokalite Zuzana

16. 10. 2022
Upeč si svoj "gruľovník"

VSTUPNÉ

SOBOTA

Dospelý»5 €
nedeľa zadarmo

Senior»3 €
nedeľa zadarmo
(nad 63 rokov a držiteľa ŤZP, ŤZP-S)

Rodinný lístok»10 €
nedeľa zadarmo
(rodičia a deti do 18 rokov)

Junior»3 €
nedeľa zadarmo
(od 12 do nedovŕšených 18 rokov)

Dieťa» zadarmo
(do nedovŕšených 12 rokov)

Obyvatelia obce Margecany» zadarmo (po predložení dokladu o trvalom pobyte)

NEDEĽA

Dospelý»5 €

Senior»3 €
(nad 63 rokov a držiteľa ŤZP, ŤZP-S)

Rodinný lístok»10 €
(rodičia a deti do 18 rokov)

Junior»3 €
(od 12 do nedovŕšených 18 rokov)

Dieťa» zadarmo
(do nedovŕšených 12 rokov)

Obyvatelia obce Margecany» zadarmo (po predložení dokladu o trvalom pobyte)

Návštevníci, ktorí chcú využiť zľavy, sú povinní sa preukázať platným preukazom. Náramky platné na obidva dni, musia byť nepoškodené.

www.terraincognita.sk

Gurmánsky festival MARGECIANSKE FAJNOTY

www.margecianskefajnoty.sk

"Projekt bol spolufinancovaný Košickým samosprávnym krajom z programu Terra Incognita."

Organizátor: Obec Margecany
Spoluorganizátori: Margecianske fajnoty, Jadlovec
Generální partneri: Košický samosprávny kraj, Košice region turizmu, Fond na podporu umenia, Šariš, aupark
Hlavní partneri: Čistá Energia, Fernet Stock, Citroën 3H MOBIL s.r.o.
Partneri: Mapox s.r.o., trik, Zábavka.sk, SKKI Slovakia, Základná škola s materskou školou Margecany, Sirbis, Združenie Ulijana z Kojšova, Slovenská rybárska organizácia Rožňava a okolie, Košický klub kuchárov a cukrárov, Junnes, Dzurňák, Hasma, Sima plus, Lemokor, Stanica Košice, Obec Žakarovce, Obec Jaklovce, Mesto Gelnica, Obec Veľký Folkmar
Mediální partneri: Rádio Expres, Hnilecká dolina online

STAROSTA INFORMUJE

Heľenine oči
ZŠ s MŠ - rekonštrukcia podkrovia

Milí spoluobčania!

Máme tu jeseň a keď sa obhliadneme na uplynulé mesiace, môžeme s radosťou skonštatovať, že sme prežili krásne a vydarené podujatia, ktoré už nepoznačili obmedzenia súvisiace s pandémiou covidu-19.

Dni obce skrášlilo nielen dobré počasie, ale aj vystúpenia skvelých kapiel a otvorenie nového cyklistického altánku s fotovoltaikou.

Oslavy výročia SNP sme obohatili o ukážky vojenskej výzbroje a vojenského výstroja z II. svetovej vojny, o súťaže v streľbe z praku či zo samopalu na guličky, do ktorých sa zapojili nielen deti, ale aj rodičia či starí rodičia.

Inline hodinovku síce poznačil dážď, no aj tak mala peknú účasť. Spríjemnením Inline hodinovky bola aj tradičná súťaž „Silák Roľovej“, ktorú vyhral náš kolega Martin Kaľavský, ale je skvelé, že sa zapojili aj deti.

Výstavba Pod Hôrou. V rámci odpredaja časti budovy starej kotolne máme ponuku na zámenu za pozemky v novom stavebnom obvode Pod Hôrou, plus finančný doplatok. Práve tieto pozemky by pomohli stavebníkom, aby mali dočasne lepší prístup k svojim stavbám a nemuseli by chodiť po iných stavebných parcelách.

Most cez potok Bystrý. Po vyriešení problémov, ktoré boli spôsobené súčasnou ekonomickou situáciou v stavebných materiáloch, sa rozbehli práce na dokončení mosta, a to hlavne príjazdových ciest. Máme už položený finálny asfalt, dodávateľ stavby pripravuje inštaláciu zvodidiel a dopravných značiek, do zimy máme v pláne kolaudáciu stavby.

Rekonštrukcia mosta cez Hornád. Práce na moste pokračujú podľa plánu. Čaká nás ešte jedna úplná odstávka mosta a to na cca 9 dní od 3.11.2022. Je to nevyhnutné na to, aby sa zabetónovali závery mosta – nájazdy. Na jeden zabetónovaný jazdný pruh sa položí asfalt a stavba sa zazimuje. Pozitívom tejto situácie je, že cez zimu budeme chodiť po moste bez semaforov, teda po jednom zaasfaltovanom pruhu a druhom vyfrézovanom pruhu.

Výmena NN vedenia. Po niekoľkých mesiacoch sa blížime ku koncu výmeny elektrického vedenia a stĺpov. Postupne sa odrezávajú staré stĺpy. Obnovená elektrická infraštruktúra je významná pre stabilitu dodávky elektrickej energie pre nás všetkých, ale aj pre vzhľad našej obce. Ďakujem za vašu trpezlivosť.

Vstupná brána TJ Lokomotíva Margecany. Z dotácie Košického samosprávneho kraja sme zakúpili materiál na rekonštrukciu vstupnej brány TJ, práce vykonáva náš technický úsek.

Osvetlenie cesty do Rolovej Huty. Stĺpy sme už natreli, z dotácie Košického samosprávneho kraja sme zakúpili nové LED svietidlá, pripravujeme ich inštaláciu. Keďže svietidlá budú mať elektrinu z fotovoltaických

(pokračovanie na 3. strane)

STAROSTA INFORMUJE

(pokračovanie z 2. strany)

panelov, svietenie bude takmer zadarmo.

Upokojenie dopravy do Rolovej Huty. Z peňazí od Nadácie Pondis sme plánovali spomaľovače na ceste do Rolovej Huty. Keďže je to cesta III. triedy, mechanické zábrany nám polícia neschválila, tak sme tento zámer premenili na 3D grafické spomaľovacie obrazce, ktoré doplníme o dopravné značky na zníženie rýchlosti. To všetko je v realizácii tak, aby sme to stihli do zimy.

Pripravovaná zmena grafikonu železničnej dopravy. Zastavovanie rýchlikov v Margecanoch sme po úspešnej petícii argumentačne obhajovali na ministerstve dopravy a verím, že s dobrým výsledkom. Veď nemôže byť zanedbateľný fakt, s ktorým ministerstvo vôbec neuvažovalo, že novým grafikonom by došlo k zvýšeniu nezamestnanosti v Gelnickom okrese, ktorý má z tohto dôvodu prívlastok znevýhodnený región. Posledné informácie smerujú k tomu, že rýchliky budú naďalej zastavovať v margecianskej železničnej stanici.

Už dopredu sa chcem poďakovať všetkým, čo boli a sú v tejto veci nápomocní, hlavne IDS Východ, s. r. o., a predovšetkým jeho riaditeľovi Radovanovi Hužvíkovi za prípravu odborných podkladov na obhajobu petície.

Ďakujem aj štátnemu tajomníkovi ministerstva dopravy Jaroslavovi Kmeťovi, ktorý sa zasadil za toto zastavovanie rýchlikov. Ďakujem aj všetkým, o ktorých ani neviem. Verím v zdravý rozum a úspešné vyriešenie tohto problému.

Ďalšie projekty.

- Úspešným projektom „S knihou nás baví svet“ sme z Fondu na podporu umenia získali 1 300 € na nákup nových kníh do našej knižnice.

- Na ministerstve vnútra sa uchádzame o dotáciu 2000 € na zakúpenie LED reflektorov na permanentné osvetlenie súsošia Pamätníka padlých.

- Október - mesiac úcty k starším. Po pandemických rokoch sme konečne mohli pripraviť slávnosť Úcty k starším, ktorá je súčasťou Margecianskych fajnot. Verím, že program Úcty k starším tvorený zahraničnými folklórnymi súbormi je dostatočnou zárukou kvalitného podujatia. Som rád, že na toto významné seniorské podujatie prijal pozvanie aj predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

- Margecianske fajnoty 2022. Po rokoch pauzy a „Maľučkých margecianskych fajnotách“ v Košiciach, ktoré sme zorganizovali vlani, vás konečne môžeme pozvať na normálne, veľké Margecianske fajnoty, ktoré budú v plnej sile a doplnené mnohými novinkami. Po minuloročnom vzore sa pred dvomi týždňami uskutočnili Margecianske fajnoty v Auparku v Košiciach, ako pozvánka na skutočné Margecianske fajnoty. Aj keď počasie veľmi neprialo, verte, bola to paráda a ja dúfam, že takáto pozvánka sa už stane každoročnou tradíciou.

Ďakujem OZ Margecianske fajnoty a OZ Jadlovec, ale aj všetkým ostatným za kvalitnú prípravu tohto, pre našu obec najvýznamnejšieho, nadregionálneho podujatia.

Pripravované podujatia

Uvažujeme, že rozlúčku so starým rokom a vítanie nového by sme urobili trochu inak, ako to bývalo doposiaľ. Nekonala by sa polnočná silvestrovská párty, ale 1. januára 2023 by sa uskutočnila novoročná slávnosť, na ktorej by nechýbal podvečerný ohňostroj, ktorý by si vychutnali dospelí aj deti.

Prosíme vás o reakciu, či sa vám tento nápad pozdáva. Reakcie môžete poslať na mailovú adresu:
iveta.zoldakova@margecany.sk

Margecianske novoročné oslavy budú podľa vašich predstáv.

26. 11. 2022
Adventný večer
6. 12. 2022
Mikuláš
18. 12. 2022
Vianočný koncert
1. 1. 2023
Novoročná slávnosť

Igor Petrik
starosta obce

Most cez potok Bystrý

„Silák Roľovej“
Martin Kaľavský

Riaditeľka školy informuje

Stíchlo pole, zavial vietor,
škola brány otvára.
Všetkých žiakov veľkých,
malých, do náručia
zvoláva...

● V pondelok 5. septembra 2022 sme slávnostne otvorili brány našej školy a spoločne privítali nový školský rok 2022/2023 prostredníctvom školského rozhlasu. Úvodnou básňou pozdravila všetkých prítomných žiačka III.A triedy Tamarka Bobáková. Riaditeľka školy PaedDr. Eva Mrázová sa v slávnostnom príhovore prihovorila žiakom, kolegom i rodičom prvákov. Okrem iného zaželala všetkým úspešný štart do nového školského roka a v príhovore predstavila nových kolegov – Mgr. Danicu Rimskú, ktorá bude v tomto školskom roku vyučovať matematiku v V.A, V.B, VI.A a VII.A triede, Mgr. Václava Gala, kňaza zo Žakarovskej farnosti, ktorý bude v škole vyučovať náboženskú výchovu a vychovávateľku Eriku Šimovú, ktorá bude pôsobiť v 4. oddelení školského klubu detí. So všetkými novými vyučujúcimi sa žiaci budú mať možnosť zoznámiť osobne v priebehu celého školského roka. Riaditeľka školy i starosta obce Ing. Igor Petrik boli osobne pozdraviť prváčikov aj ich rodičov v I.A triede. Pani riaditeľka sa poďakovala rodičom za to, že zapísali svoje deti práve do našej školy. Tiež sa poďakovala zriaďovateľovi za finančný príspevok na zakúpenie všetkých potrebných pomôcok do 1. ročníka, rodičom i rodičovskému združeniu za finančný príspevok na zakúpenie učebnej pomôcky pre každého prváčika a pani Darinke Kaľavskej za CD nosič s rozprávkou, ktorú si našli všetci prváci na lavici. Riaditeľka školy i starosta obce následne pozdravili v jednotlivých triedach všetkých žiakov i učiteľov. Všetci veríme, že prežijeme hlavne v plnom zdraví príjemný, úspešný a zaujímavý celý školský rok 2022/2023...

● **Materskú školu (MŠ) v tomto školskom roku navštevuje 75 detí.** V materskej škole momentálne pracuje 8 kvalifikovaných učiteliek v štyroch triedach.

● **Našu základnú školu v školskom roku 2022/2023 navštevuje 212 žiakov v 12. triedach v ročníkoch 1 – 9.**

V základnej škole pracuje 17 kvalifikovaných učiteľov a 4 kvalifikované vychovávateľky. Po rodičovskej dovolenke sa vrátila Mgr. Miriam Gumanová, ktorá v tomto školskom roku vyučuje prvákov. V školskom klube detí máme 4 oddelenia, ktoré navštevuje **97 žiakov.**

● **Do Centra voľného času (CVČ) pri našej základnej škole odovzdalo svoj vzdelávací poukaz 151 žiakov.** CVČ v tomto školskom roku ponúklo žiakom 15 záujmových útvarov.

● V školskej jedálni pracuje pod vedením vedúcej stravy 5 kuchárok. K ostatným zamestnancom školy patrí 1 ekonómka školy, 1 školník a 4 upratovačky.

● Na rodičovskej dovolenke máme tento školský rok pani učiteľku Mgr. Patríciu Tirpákovú.

● **22.9.2022** absolvovali žiaci 2. stupňa ZŠ teoretickú prípravu v zmysle prierezovej témy Ochrana života a zdravia v 5.- 9. ročníku ZŠ v rozsahu 5-tich vyučovacích hodín.

● **23.9.2022** absolvovali žiaci 2. stupňa ZŠ praktickú časť účelových cvičení v prírode, kde mali možnosť overiť si v praxi svoje vedomosti a zručnosti z civilnej obrany, zdravotnej prípravy, pobytu a pohybu v prírode so zaujímavými i zábavnými aktivitami. V tento deň za žiaci 1. stupňa ZŠ zapojili do *Európskeho týždňa mobility,* ktorý sa niesol v duchu hesla *Cestujme zodpovedne,* prostredníctvom dopravnej výchovy na prenosnom dopravnom ihrisku. Žiaci si zopakovali pravidlá bezpečnej cestnej premávky v praktických situáciách.

● **26.9.2022** sme si v našej škole pripomenuli *Európsky deň jazykov*. Na akcii sa podieľali vyučujúce cudzích jazykov Mgr. Zuzana Hvizdošová a Mgr. Katarína Ciprusová v spolupráci s členmi žiackej školskej rady. Aj v nasledujúcom období máme záujem pokračovať v rôznych triednych i školských aktivitách a zároveň sa zapájať do rôznych druhov súťaží.

PaedDr. Eva Mrázová,
riaditeľka školy

Foto: Ing. Jozef Mráz

Z činnosti SZUŠ Margecany

Milí čitatelia,

5. septembra 2022 sa otvorili pomyselné brány SZUŠ Margecany už sedemnástykrát. Aj tento školský rok 2022/2023 sme umožnili záujemcom o štúdium na našej škole, ktorí to nestihli v júni, prihlásiť sa prostredníctvom dodatočných prijímacích talentových skúšok, ktoré sa uskutočnili 6. a 7. septembra 2022. Prijali sme spolu 78 nových žiakov. Budeme vyučovať 107 žiakov v hudobnom, 122 v tanečnom a 38 vo výtvarnom odbore, spolu 267 žiakov.

Všetci učitelia sa spolu so svojimi žiakmi pustili do práce. Začali prebúdzať pamäťové stopy svojich umeleckých zručností, aby čo najskôr nadobudli kvality, s akými v júni po skúškach, vystúpeniach a koncertoch odchádzali na prázdniny. Aby na nich mohli stavať a napredovať.

Žiaci tanečného odboru – členovia DFS Jadlovček sa pripravujú na vystúpenie v programe pod názvom Ozveny rodnej zeme, ktorý sa uskutočnil 9. októbra 2022 v kultúrnom dome v Krompachoch pri príležitosti 30. výročia činnosti humanitnej spoločnosti HUMANITA PRE ŽIVOT. V programe účinkujú aj DFS Krompašanček, folklórne súbory: Kojšovan, Krompašan, Očovan a Železiar. Výťažok z podujatia bude venovaný Detskému oddeleniu Nemocnice AGEL v Krompachoch.

15.10.2022 vystúpia členovia DFS Jadlovček v programe detských folklórnych súborov na podujatí Margecianske fajnoty 2022. Súbor heligonkárov sa na podujatí predstaví v programe Harmoňija hrala.

V pondelok 24. 10. 2022 sa uskutoční Jesenný koncert žiakov a súborov školy spojený s výstavou prác žiakov výtvarného odboru, na ktorý vás srdečne pozývame.

Všetkým našim výtvarníkom, muzikantom aj tanečníkom na začiatku nového školského roka želám, aby navštevovali Súkromnú základnú umeleckú školu v Margecanoch s radosťou a elánom. Aby im učitelia s láskou a trpezlivosťou odovzdávali svoje vedomosti a skúsenosti. Všetkým pedagógom prajem veľa zdravia, energie a duševných síl pri spoločnom odhaľovaní krásy, dobra a umeleckých hodnôt s našou mladou generáciou.

Mgr. Klaudia Pribičková,
riaditeľka SZUŠ

Z činnosti ZO JDS

„Každé ráno každý deň, povedzme len, ďakujem. Je to úcta, láska, život.. Vďačnosť je náš srdca tlkot.“

24. júna sme zorganizovali jednodňový výlet na Krížovú cestu – Skalné Sanktuárium Božieho milosrdenstva na hore Butkov v Ladcoch. Jednotlivé zastavenia spája kamenný múr. Pri dosiahnutí cieľa nás už čakal generálny riaditeľ Považskej cementárne v Ladcoch Ing. Anton Barcík, ktorý nám porozprával, ako vznikla myšlienka vybudovať Krížovú cestu a tiež ako postupne pribúdali jednotlivé časti. Za to, že sa nám prihovoril generálny riaditeľ, ďakujeme našej rodáčke M. Kebiskovej (rod. Hlebovej). Bol to pre nás naozaj zážitok. Sanktuáriu dominuje predovšetkým kríž a obrovská socha Panny Márie.

So spevom a úsmevom je veselšie žiť. 29. júna sme usporiadali v klube Pesničkové popoludnie. Hoci nás nebolo veľa, aj tak sme si zaspievali a pospomínali na našu mladosť.

Stalo sa už tradíciou, že na začiatku ,,Dni obce“ sa usporiada Batôžkový bál. V tomto roku sme ho pripravili 9. júla. V úvode vystúpila country skupina Margit. Ďakujeme. Aj keď účasť bola menšia, dobrá nálada, spev a tanec nechýbali. Potešili nás všetci, ktorí prišli a pomohli, aby naša snaha a práca neboli zbytočné.

Ďalším už tradičným podujatím počas ,,Dni obce“ je Úsmevný futbalový zápas, seniori proti žiakom ZŠ. V tomto roku sa zišli seniori v rekordnom počte, no zápas sme aj tak prehrali. Odmenou nám bola dobrá nálada a radosť zo stretnutia priateľov a vnúčat pri hre.

28. augusta spevácka skupina Borievka zaspievala pri Pomníku padlých pri príležitosti 78. výročia SNP. Sprevádzala ju harmonika spolu s ústnou harmonikou.

3. – 4. septembra bola v Kojšove okresná výstava ručných prác seniorov pod názvom ,,Zlaté ruky“. Oslovili sme niekoľko seniorov – členov ZO JDS a tí nám prepožičali svoje výrobky. Všetky výrobky sme esteticky usporiadali na určených miestach. Naše vystavované výrobky mali veľký úspech. Návšteva bola dobrá, k tomu dopomohlo aj podujatie Kojšovská heligónka.

Vo sviatočný deň 15. septembra sme organizovali prechádzku do prírody spojenú s opekačkou. Príroda, najmä les nám dodáva energiu a prospieva nášmu fyzickému i duševnému zdraviu.

18. septembra sa niekoľko našich zdatnejších členov zúčastnilo na Inline hodinovke – pohybom k zdraviu.

Cvičiť pamäť je v našom veku veľmi dôležité, preto sme 21. 9. usporiadali súťaž v lúštení krížoviek. Výhercov sme odmenili vecnými, možno úsmevnými cenami.

Výsledky: 1. Tremko Juraj,
2. Mackovjak František,
3. Mackovjaková Zuzana.

Milí seniori.

Máte radi jeseň? Možno poviete: Ja radšej jar, leto, či zimu... **Ale – jeseň je dar – verte tomu!**

Tak ako po lete prichádza jeseň, tak v živote človeka mladosť pominie a vystrieda ju staroba. Prichádza **nenápadne,** pomaly a nedá sa jej vyhnúť. Jeseň človeka prinesie múdrosť, pokoj a vyrovnanejší pohľad na svet. **Človek vo svojej jeseni je krásnym umeleckým dielom.** Tvaroval a formoval ho majster život skúškami, radosťami, ale aj problémami a starosťami.

1. októbra si pripomíname Medzinárodný deň starších, zároveň je október mesiacom úcty k starším. Úcta k človeku je veľmi dôležitá a nielen v tomto mesiaci. Je prejavom slušnosti a mala by byť súčasťou každého z nás.

Senior je slovo, ktoré v sebe skrýva krásu, duchaplnosť a zmyselnosť.

Milí seniori, prajem Vám pevné zdravie, veselú myseľ, veľa úsmevu, elánu a radosti zo života. Roky, ktoré máte pred sebou, prežite obklopení láskou a pozornosťou svojich najbližších. Nech je pre Vás jeseň života plná farieb, z ktorých každá bude znamenať jedno krásne prežité obdobie Vášho života.

Pitoňáková Anna

Pretancované leto skupiny MARGIT

Tanečná skupina MARGIT oslávi 1. októbra 2022 už 7. výročie svojho vzniku. My, Margitky, sme také, aké sme. Skromné, nenáročné, obetavé a cieľavedomé.

Nemáme ani osemnásť ani päťdesiat. Láska k tancu nám dodáva energiu, spája nás a povzbudzuje. Rady sa zvŕtame na tréningoch, rady reprezentujeme našu obec, preto sme neodmietli ponuky na vystúpenia.

V lete sú „babičkovské“ povinnosti neodkladné, no my sme si našli čas na častejšie tréningy, aby sme zvládli šnúru letných vystúpení.

V dňoch 3. – 5. júna 2022 sme strávili predĺžený víkend v Piešťanoch, ktorý mal charakter tanečného sústredenia. Popri nácvikoch sme vystúpili pre kúpeľných hostí v dvoch liečebných domoch. Spestrili sme kúpeľným hosťom pobyt, rozprúdili večernú zábavu, začo nám boli veľmi vďační. Potlesk, úsmevy na tvárach, poďakovanie a fotenie s nami nám boli odmenou a povzbudením do ďalšej práce.

9.7.2022 sme už tradične otvorili Batôžkový bál v prístavbe KD Margecany.

16.7.2022 na oslavách Dni obce Margecany sme boli ocenení starostom obce. Boli sme prekvapené a šťastné, že aj seniorky zo skupiny MARGIT majú zásluhu na rozvoji kultúry v našej obci. Vážime si toto ocenenie a zároveň nás to zaväzuje k ďalšej poctivej práci. V podvečerných hodinách sme vystúpili aj v programe. Pred domácim publikom máme veľkú trému, no diváci nás po celý čas povzbudzovali potleskom. Šťastné sme odchádzali s pocitom, že udelené ocenenie našej doterajšej práce nám právom patrí.

23.7.2022 sme vystúpili v obci Henclová. Máme tam svojich obdivovateľov – fanúšikov, s ktorými sa rady stretávame. Príjemný letný dážď sprevádzal aj naše vystúpenie počas country podujatia v malebnej obci s malým počtom obyvateľov, no s veľkou chuťou zabaviť sa. Úprimné prijatie i poďakovanie od pani starostky nás potešilo.

V Gelnici vystupujeme pravidelne. Nebolo tomu inak ani 13. augusta 2022 na Dňoch mesta. Gelničania venujú počas podujatia jedno popoludnie aj seniorom. Svojím umením sa prezentovali aj Margitky. Poctené sme boli úsmevmi, potleskom, diplomom, štedrým občerstvením aj ponukou na fotku s obdivovateľmi.

Leto 2022 sme ukončili ďaleko od domova, v obci Výrava pri Humennom. Bol to jeden z najkrajších zážitkov. Spoznali sme bližšie východ našej krajiny. Niektoré členky skupiny neboli ešte nikdy v tomto kraji. Vedenie domova sociálnych služieb RADOSŤ Výrava nám pripravilo slávnostný obed a urobilo nám prehliadku súkromného zariadenia. Pri tejto príležitosti sme pozvali seniorov zariadenia na naše vystúpenie.

Moderovanie kultúrneho podujatia bolo pre nás zvláštne – bolo v ukrajinčine. Rozumeli sme všetko. Žijú tam veselí a pohostinní ľudia. Starostka obce bola milo prekvapená naším vystúpením a poďakovať nám prišla priamo na javisko. Diváci nás ohúrili spontánnym potleskom. Pochutnali sme si na „rusnackych“ dobrotách a posedeli sme si pri dobrej muzike. Zábava práve začínala, ale nás čakala cesta domov...

Pretancované leto skupiny Margit bolo veľmi intenzívne a úspešné. Získali sme nové skúsenosti, spoznali nových ľudí a krásnu časť našej krajiny.

Mária Kavuličová,
vedúca a choreografka
skupiny MARGIT

Bralta bula dakedy cala v ...

Chlopi a ženi našo, je tu ješeň a mi śe vam zaś prihvarjame, žebi sce znaľi, co sme robeľi počas ceploho ľeta v tom našim kroju.

Ľeto sme začaľi jak furt na Spišskich folklornich slavnoscoch na Spišskom salašu. Javisko tam pozname jak kebi sme buľi doma, šak už veľo roki tam tancujeme a śpjevame. Toho roku sme śe ukazaľi z programom „Ostatňa bosorka“ co mal v Margecanoch bars veľki uspech. Veru, i ľudze pod Spišskim hradom śe kusku magie pocešeľi. Na slavnoscoch nas nedoprevadzala iba naša muzika aľe i dzecički z Margaretki.

Do Vichodnej pozvaľi našoho vedúceho Ing. Jozefa Gajdoša a oceňeľi na veľkom podiju. V suťaži Jazykom tanca sme śe s celovečernim programom Z chlapca vojak, umjestňeľi v bronzovom pasme. Dzekujeme ňeľem Jadlovcu, Margaretke a ĽH Gajdošovci, aľe aj Krompašanu a Krompašančeku.

Znace, že kediśka vipatriala bralta inakši jak neśka? Bula cala v čarnom. Na sebe mala čarnu farbarku i huňku a bula bars šumna.

Neśka našo ženi a dzjefki chodzia čepic po calom vichodze a furt sebe pri tom pomišľa, jak v takej horučosci tote bralti vitrimaľi. Toho roku sme čepeňoch maľi dosc, naśpjevaľi sme śe, potancovaľi i zabaveľi do sitosti. Šickim ženom i dzjefkom śe chceme za totu ochotu čepic bars šumňe podzekovac, bo utrimiju našo tradicije.

Najvecej sme śe cešeľi na tohoročnu svadzbu našej cimbalistki Veronki, co sebe na koncu augusta vibrala za braldijana, parobka z Jablonovskeho valalu Dušana. Za calu skupinu sme im povinčovaľi veľo śčescja do života a naj nam jak cimbalistka ostaňe, naj ju Dušan ku nam pušča.

Šicke śe už neznace dočekac Fajnotoch a verce, že aňi mi. Jak sme oskušaľi pred rokom i teraz sme zrobeľi Živú pozvánku na našo Margecianske fajnoty v Košicoch pred Auparkom, naj ľudze z mesta pridu, ochutnaju, zamiluju śe do našich jedloch a pridu i do Margecan. Aj kec bulo bars dižďovno, ľudzi bula polna šora pri každom stanku. Gruľovniky, jabluška v župaňe či guľašik z dzivini bulo čuc v šickich uľicoch okolo Auparku. Našo hosce Silband, 3násť ciest, margecanski fešaci Robi-M či ľudová hudba Filipa Žigu urobeľi šicko preto, abi śe ľudze baveľi i pod ambrelami. Pozvánka dopadla dobre a verime, že na Fajnoty v Margecanoch budze cepľejši a bez dižďa.

Ľudze našo, **vidzime še 15. a 16. oktobra na Margecianskych fajnotoch!**

Mgr. Alžbeta Gajdošová Keruľová

Mladomanželia Veronika a Dušan s ĽH Gajdošovci
ZŠ s MŠ - rekonštrukcia podkrovia

„S knihou nás baví svet“

Aj v roku 2022 bola Obecnej knižnici v Margecanoch schválená dotácia na akvizíciu knižničného fondu vo výške 1 300 €, miera spolufinancovania je 145 €.

Financie z verejných zdrojov poskytol Fond na podporu umenia. Nákup kníh z pridelenej dotácie je progresívnym prvkom činnosti knižnice s priaznivým dopadom na naplnenie záujmov čitateľov.

Finančný príspevok pozitívne podporí fungovanie knižnice, prispeje k stabilite jej činnosti a posilní postavenie tlačenej verzie knihy medzi čitateľmi aj v súčasnej dobe, keď sa pozornosť a záujem človeka orientuje čoraz viac do online priestoru.

Tentoraz je projekt zameraný na nákup beletrie a odbornej literatúry pre dospelých. Jeho súčasťou je aj zakúpenie titulov vydaných s podporou poskytovateľa dotácie – Fondu na podporu umenia.

Zároveň pozývame do knižnice všetkých obyvateľov, registračný poplatok je symbolický a vďaka nemu získate tak veľa – prístup k bohatému knižničnému fondu s množstvom knižných noviniek.

PhDr. Janka Maťašovská

Z verejných zdrojov podporil
u. fond na podporu umenia

Obmedzenia počas Margecianskych fajnot

Podujatie Margecianske fajnoty sa koná 15. a 16. 10.2022, so zabezpečením podujatia prichádza k viacerým obmedzeniam v našej obci, preto Vás prosíme o toleranciu a pochopenie. Vďakou za Váš ústretový krok je bezplatný vstup na dvojdňové podujatie pre občanov Margecian, ktorí majú v obci trvalý pobyt a pri vstupe sa preukážu občianskym preukazom.

13.10.2022 o 10.00 h. sa začnú stavať kolotoče na parkovisku za obecným úradom a tak bude zamedzený prístup autom ku garáži. Obmedzenie bude trvať do 17.10.2022.

14.10.2022 od 12.00 h. začnú práce spojené so stavaním stánkov a pódií na uliciach Školská a Obchodná. Prosíme majiteľov, aby preparkovali svoje autá. Obmedzenie bude trvať do 17. 10.2022.

V čase konania podujatia 15. a 16.10.2022 na uliciach Školská, Obchodná a Hlinná po č. d. 7, bude Vaša nehnuteľnosť v uzavretom areáli, do ktorej sa dostanete iba peši.

15. a 16.10.2022 neparkujte svoje autá na parkovisku pred bytovkou na Železničnej ul. č. 93/22, 23.

Podujatie Margecianske fajnoty ponúka sprievodné akcie – najfajnejšu kuchňu, školy tanca, uličku remesiel, tvorivé dielne pre deti, výhľad z vtáčej perspektívy, výstavu fotografií a krojov, detský relaxačný kútik v obecnej knižnici, výstavu áut, vyhliadkové jazdy a rôzne iné.

otmf

Lampiónový sprievod

Slovenské národné povstanie bolo ozbrojené povstanie slovenského domáceho odboja počas druhej svetovej vojny proti vstupu nacistických vojsk na územie vojnovej Slovenskej republiky. Je dôležitou kapitolou dejín Slovenska, slovenský národ sa jednoznačne postavil na stranu protihitlerovskej koalície. Počas národnooslobodzovacích bojov vyhaslo veľa ľudských životov, medzi nami je už málo tých, ktorí prežili tieto oslobodzovacie boje, no ich odkaz musíme prenášať každoročne na nové a nové generácie. Pokoj a mier v krajine nie je žiadnou samozrejmosťou, všetko sa môže v okamihu zmeniť a my všetci sa musíme pričiniť o to, aby sa takéto tragické udalosti už nikdy nezopakovali.

Aj v našej obci sme pri príležitosti 78. výročia Slovenského národného povstania položili kyticu kvetov k Pamätníku padlých počas pietneho aktu 28.8.2022. Starosta obce Ing. Igor Petrik pripomenul, čo sa udialo koncom leta 1944 v našej krajine, členovia speváckej skupiny Borievka zaspievali pár clivých piesní a slovami básnika sa prihovorila Nelka Bucková. Podujatia sa zúčastnili aj členovia DHZ a v hasičských uniformách vzorne stáli naši najmladší hasiči „Krtkovia“. Keď sa začalo šeriť, začal lampiónový sprievod, ktorý prechádzal okolo miestnej fontány späť k pamätníku.

Sprievodnými akciami bola streľba z praku a airsoftovej pušky, hod granátom, ktoré zabezpečilo OZ Strážcovia pravých pokladov storočí. Členovia Klubu vojenskej techniky poskytli ukážku dobového výstroja a dobovej výzbroje z II. svetovej vojny.

Na záver starosta našej obce zapálil povstaleckú vatru.

Iveta Žoldáková

AUTOMATICKÝ EXTERNÝ DEFIBRILÁTOR (AED) V NAŠEJ OBCI

Srdce je pozoruhodné tým, že okrem svalových vlákien, ktoré umožňujú mechanickú prácu, pumpuje krv a má tiež špeciálne tkanivo, ktoré umožňuje tvorbu a prevod vzruchov pre svoju činnosť. Činnosť srdca je vysoko koordinovaná.

Zlyhanie srdca je definované ako patofyziologický stav, v ktorom abnormality funkcií a štruktúr srdca vedú k neschopnosti dodávať kyslík v množstve zodpovedajúcom potrebám, ktoré metabolizujú tkanivá aj cez normálny pľúcny tlak. Je to stav, keď srdce z nejakého dôvodu zlyháva ako pumpa a nie je schopné dostatočne prečerpávať krv, čo vedie k typickým príznakom.

Srdce môže zlyhať v ktoromkoľvek veku, avšak pravdepodobnosť výskytu sa zvyšuje s rastúcim vekom. U pacientov nad 65 rokov je zlyhanie srdca najčastejším dôvodom hospitalizácie.

Dôvodom zlyhania srdca môže byť: – **náhle zastavenie srdca, arytmie, komorová tachykardia** – ktorá spôsobuje zastavenie obehu potrebou okamžitej kardiopulmonálnej resuscitácie s defibrilátorom**, torsades de pointes, asystólia, bezpulzná elektrická aktivita** a pod.

Preto sme sa rozhodli, že v obci Margecany je AED potrebný, keďže nás čaká aj veľké podujatie Margecianske fajnoty, tak sa cez Margecany premelie veľa ľudí a zároveň je dobré mať taký prístroj, keď sú všetky záchranné zložky mimo obce. Prístroj sa podarilo kúpiť z peňazí Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Obce Margecany a HiXAR s.r.o.

Dospelí jedinci, ktorí vyžadujú kardiopulmonálnu resuscitáciu (ďalej len KPR), majú vysokú pravdepodobnosť srdcovej zástavy z kardiálnej príčiny. Krátko po vzniku srdcového zastavenia zostáva po dobu niekoľkých minút krv v pľúcach a v arteriálnom riečisku sa dostane už okysličená. Preto je zdôraznená vysoká priorita externej masáže srdca, začať KPR kompresiami hrudníka. Podľa ERC 2015 sa odporúča pomer kompresií hrudníka a umelého dýchania v pomere 30:2.

Okamžitá KPR s defibrilátorom strojnásobuje šancu na prežitie komorovej fibrilácie, ktorá vzniká pri zastavení obehu mimo nemocnice, čiže aj v našej obci. Ak chceme postihnutému poskytnúť základnú neodkladnú resuscitáciu, musíme sa riadiť podľa zásady ***„všetko, čo potrebuješ, sú tvoje ruky“***.

Základná neodkladná resuscitácia obsahuje odporúčané postupy, ktoré sa používajú v priebehu úvodu resuscitácie dospelých pri zástave srdca. Postupy zahŕňajú základnú neodkladnú resuscitáciu, spriechodnenie dýchacích ciest, podporu dýchania a krvného obehu bez použitia akýchkoľvek vybavení s výnimkou ochranných pomôcok a použitie AED.

AED – automatický externý defibrilátor je počítačom riadené, sofistikované zariadenie, ktoré na základe automatickej analýzy elektrokardiografickej krivky inštruuje hlasovými a vizuálnymi pokynmi o bezpečnom prevedení defibrilácie v priebehu KPR. AED je plne automatizovaný a v prípade náhlej zástavy obehu analyzuje srdcový rytmus a detekuje vhodnosť alebo nevhodnosť defibrilačného výboja. AED často umožňuje prevedenie defibrilácie niekoľko minút pred príjazdom profesionálnej pomoci alebo príchodom resuscitačného tímu na oddelenie. Počas nalepovania elektród a ovládania AED by mal jeden zo záchrancov pokračovať v KPR s minimálnym prerušovaním kompresií hrudníka.

Ilustračné foto: www.defibrilator.sk

Záchranca by sa mal snažiť okamžite postupovať podľa príkazu hlasovej nápovedy, buď pokračovať alebo prerušovať masáž srdca alebo podať výboj.

AED má maximálne dve tlačidlá, pomocou jedného prístroj zapneme prípadne vypneme a s druhým tlačidlom aplikujeme v prípade odporúčania prístrojom defibrilačný výboj. Po zapnutí prístroja okamžite treba postupovať podľa príkazu hlasovej nápovedy, buď pokračovať v masáži srdca alebo aplikovať výboj. Súčasťou výbavy prístroja AED sú jednorazové samolepiace defibrilačné elektródy, ktoré sa nalepujú na holú hruď pacienta.

Umiestnenie elektród na hrudník sú znázornené priamo na elektródach. Odporúča sa nalepiť jednu defibrilačnú elektródu vpravo od hrudnej kosti v oblasti pod kľúčnu kosť a druhú elektródu vľavo od hrudnej kosti pod ľavý prsník. Defibrilačné elektródy rozlišujeme dospelé a detské. AED prístroje sú určené predovšetkým pre laikov. Počas analýzy srdcového rytmu je dôležité, aby sa postihnutého nikto nedotýkal. Ak je výboj indikovaný, AED prístroj vyzve záchrancu na aplikovanie defibrilačného výboja stlačením tlačidla „VYBOJ“. Po aplikovaní výboja AED prístroj vyzve k pokračovaniu v KPR teda k stláčaniu hrudníka. Približne v 2 minútových intervaloch prebieha opakovaná automatická analýza srdcového rytmu prístrojom. Po analýze srdcového rytmu môže nastať situácia, keď prístroj defibrilačný výboj neodporúča a záchranca pod stresom aplikuje výboj, v tomto prípade pokus o výboj je blokovaný softwarom AED prístroja.

Anna Hicárová
Veliteľka DHZO Margecany

Literatúra:

BULAVA, A. – HECZKOVÁ, J. 2017. Využití e-learningu vo vzdělávaní sester v oblasti kardiopulmonální resuscitace.
TRUHLÁŘ, A. 2010. Doporučení ILCOR pro označení automatizovaných externích defibrilátorů (AED).
DOBIÁŠ, V. a kol. 2012. Prednemocničná urgentná medicína.

11. ročník Margecianskej inline hodinovky

Európsky týždeň mobility je vlajková kampaň Európskej komisie, ktorá sa každoročne koná v rovnakom termíne 16. – 22. septembra. Kampaň je ideálnou príležitosťou, ako otestovať nové formy čistej mobility, zhodnotiť súčasné dopravné návyky a výzvy a pokročiť smerom k udržateľnej mobilite. Mottom ročníka 2022 je „Cestujme zodpovedne“. Cieľom kampane je zvyšovanie povedomia o udržateľnej mobilite, podporuje zmenu správania v prospech aktívnej mobility, verejnej dopravy a iných čistých, inteligentných dopravných riešení. Je zameraná na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky a ochrany životného prostredia. Každé ráno, keď sa ľudia rútia do práce, sú cesty úplne zavalené vozidlami, pričom každé auto odčerpáva z nášho kyslíka a vypúšťa do ovzdušia jedy. O čo lepšie by sa nám dýchalo, keby ľudia využívali hromadnú dopravu, nejazdili každý sám, alebo prešli niekedy pár metrov peši či bicyklom.

Naša obec sa tento rok už 11-krát zapojila do tejto celoeurópskej kampane. V nedeľu 18.9.2022 popoludní sa zišlo 78 nadšencov, ktorí počas jednej hodiny zdolávali štvorkilometrovú trasu Počkaj – Rolová Huta a späť peši, na kolieskových korčuliach, kolobežke, bicykli či v detskom kočíku. Niekomu sa to podarilo raz, na bicykli túto trasu zdolali naši športovci aj 6 – 7 krát. Aj keď nebolo práve najpriaznivejšie počasie, na záver dokonca zapršalo, po záverečnom zrátaní sme sa dostali na obdivuhodných 682 kilometrov.

Po namáhavom športovom výkone sme sa presunuli do Karenu v Rolovej Hute, kde sa konali súťaže o „Najsilnejšeho chlopa Roľovej“. Zapojili sa súťaživé deti, aj statní chlapi. Hádzalo sa metrovicou, ťahali a dvíhali sa sudy, rúbalo sa drevo, preverovala sa šikovnosť, rýchlosť a sila súťažiacich.

Na záver tohto milého podujatia zahrala skupina KIN a my sme mohli konečne chvíľu oddychovať a nabrať síl do ďalšieho pracovného týždňa.

Iveta Žoldáková

POĎAKOVANIE

Anna Hicárová - Veliteľka DHZO

Chcela by som sa veľmi pekne poďakovať hlavnému strojníkovi Petrovi Vaškovi, za jeho ochotu, čas, trpezlivosť a snahu. Ďakujem.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Naše rady rozšírili:
Olívia Nalevanková.

Naše rady opustili:
Milan Čuchran,
Marián Sabol,
Mgr. Jozef Hleba,
Zuzana Kleinová,
Jozef Grega

Manželstvo uzavrelo 10 párov.

HLÁSNIK

Názov: **Hlásnik**. Vydané: Október 2022. Číslo: 3. Ročník: XXVIII. Vydavateľ: Obecný úrad v Margecanoch. IČO: 00329347. **Redakčná rada: Mgr. Miroslav Dubecký, PhDr. Janka Maťašovská, Anna Novotná, Iveta Žoldáková, Marian Keruľ, MBA. Jazyková úprava: Bc. Dária Vaľková,** Adresa: Obecný úrad Margecany, Obchodná 7. PSČ: 055 01. Číslo telefónu: 053/4894 239. Vydávanie povolené: Schválené OZ č. 4-B/9 zo dňa 23.2.1995. EV: 3827/09. Sadzba a grafická úprava: Marian Keruľ, MBA. Tlač: Cofin, a.s. Prešov. Náklad: 750 kusov. Vychádza: 4x ročne. ISSN 1339-3812. **Nepredajné!**